

vores affald

GENANVENDELSE · GENBRUG · FOREBYGGELSE

SEP 2021 #02

ETAGEJENDOMME

**Følg mad-
affaldets rejse**

side 4

**De sorterer
allerede**

side 6

**Din guide
til sortering af
madaffaldet**

side 10

Gentofte
tager ansvar

Kast dig ud i det!

I Gentofte Kommune er vi godt i gang med den grønne omstilling – blandt andet på affaldsområdet, hvor vi i 2020 har sorteret mere end 12.500 tons husholdningsaffald til genanvendelse. Vi bestræber os på at begrænse vores affald mest muligt og bruge det affald, vi producerer, igen og igen.

Affald er madvarer, emballage og ting, der allerede har tjent et formål – men ved at sortere endnu mere, kan vi være med til at reducere udledningen af CO₂, genanvende vigtige næringsstoffer og producere biogas. Alt sammen noget der tæller i CO₂-regnskabet.

Siden marts 2019 har borgere i 530 forsøgslejligheder stillet sig til rådighed i et pilotforsøg, der skulle teste den nye affaldssortering i Gentofte. Pilotforsøget viser bl.a., at det gælder om at komme hurtigt i gang med madaffaldssorteringen, når affaldscontainerne er på plads i gården. 'Kast dig ud i det', lyder et af rådene fra testpersonerne. Begynd nu – med det samme – og eksperimenter med indretningen i køkkenskabene, så det passer til din hverdag.

De første uger er de vigtigste, hvis en ny sorteringsordning skal blive en succes. Når vi først har vænnet os til, at kartoffelskræller og kaffefiltre skal i den grønne spand, så behøver vi ikke spekulere mere på det. Så gør vi det bare – og det er netop målet. Det handler nemlig om vane.

I langt de fleste husstande i Gentofte er der allerede stor opbakning til at sortere, så ressourcerne i affaldet kan blive udnyttet bedst muligt. Meget er sket, siden vi havde én affaldspose under vasken i køkkenet, som vi smed alt vores affald i, og vi er sammen med de øvrige danske kommuner på en vigtig rejse frem mod et moderne, grønt affaldssystem.

Her i magasinet kan du følge madaffaldet, fra de grønne poser bliver hentet i din gård, til det ender som biogas og naturlig gødning på markerne. Du kan også blive inspireret til, hvordan du kan få plads til de forskellige affaldstyper i din lejlighed, og blive lidt klogere på de mest almindelige sorteringsudfordringer.

Rigtig god læselyst.

Venlig hilsen

Michael Fenger
Borgmester

Indhold

Hele Danmark skal sortere i 10 affaldstyper.
side 3

Madaffald – hvad får vi ud af det?
side 4 – 5

Vis mig din affaldssortering.
side 6 – 7

Indretning med sortering – det må gerne være lidt lækkert.
side 8 – 9

Hvor rent skal affaldet være?
side 10

Sortering af madaffald – en guide til alt det praktiske.
side 11

Spørgsmål til en affaldseksperter.
Kontaktinfo.
side 12

I 2020 gik i alt 17.542 tons restaffald og storskrald til forbrænding. De nye affaldsordninger skal 'skrumpe' mængden af affald der i dag brændes, ved at flytte brugbare ressourcer til genanvendelse.

Forside: Charlotte og Alberte bruger den grønne køkkespand flittigt, lokation: Lejlighed i Hellerup

Hele Danmark skal sortere i 10 affaldstyper

I alle landets kommuner skal vi til at sortere mere og sortere ens. Det slås fast i den nye 'Affaldsbekendtgørelse' fra december 2020, der stiller krav til, at husstande i landets kommuner nu skal sortere i hele 10 fraktioner og ved hjælp af de samme affaldspiktogrammer.

I Gentofte Kommune vil det i praksis betyde, at vi skal indføre nye indsamlingsordninger for madaffald, tekstiler og mad- og drikkekartoner for at nå op på de 10.

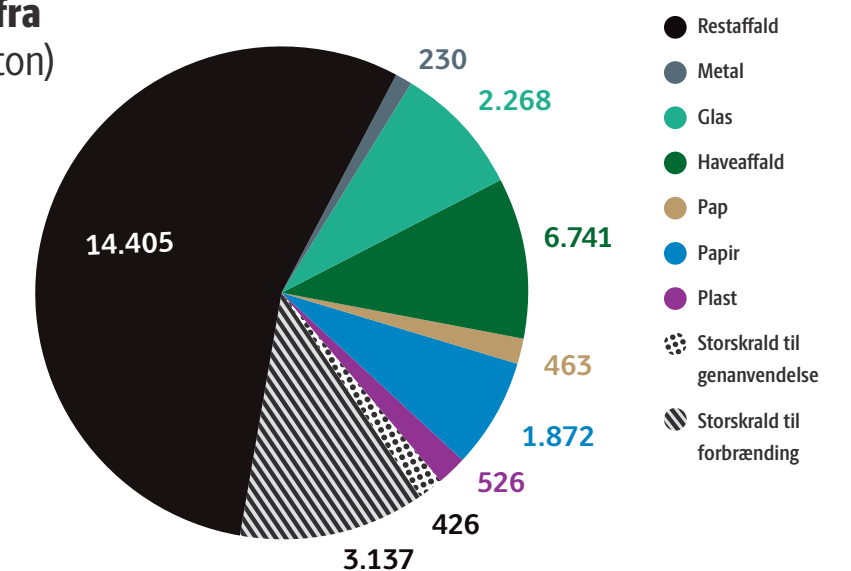
Hos Gentoftes etageejendomme skal der i 2021 etableres en ordning for madaffald. Senere etableres en ordning for mad- og drikkekartoner, der skal indsamles sam-

men med plastaffaldet, og en ordning for tekstiler.

Visionen for de nye tiltag er en klimaneutral affaldssektor i 2030, hvilket blandt andet skal gennemføres ved at sende langt flere ressourcer til genanvendelse og så få som muligt til forbrænding.

Indsamlede mængder affald fra Gentoftes husstande i 2020 (ton)

Diagrammet viser de indsamlede mængder af affald fra Gentoftes husstande i 2020. De nye affaldstyper, madaffald, tekstiler og mad- og drikkekartoner skal flytte brugbare ressourcer ud af restaffaldet og det storskrald, der sendes til forbrænding.

Madaffald

- hvad får vi ud af det?

Du står og skal i gang med en ny og måske lidt besværlig sortering. Men det giver god mening. For når vores madaffald genanvendes, bliver det til gødning og biogas. Det giver en bedre udnyttelse af ressourcerne i affaldet, end hvis vi fortsætter med at brænde det. Læs om processen her.

Når skraldebilerne triller afsted med de første læs grønne madaffaldsposer fra Gentofte, er det første stop hos I/S Vestforbrænding i Glostrup. Vestforbrænding ejes af 19 kommuner og har til opgave at sende vores og de øvrige ejerkommuners madaffald til genanvendelse og sikre, at ressourcerne i affaldet udnyttes til fulde.

I større lastbiler sendes madaffaldet herefter videre til et behandlingsanlæg i Ølstykke. Her sorteres de grønne plastikposer fra maskinelt, og affaldet bliver omdannet til en pulp – en slags grød, der kan hældes på de kæmpestore forgasningstanke på biogasanlægget. Biogasanlægget ligger i Solrød, og affaldets rejse er dermed gennemtænkt, så den er så kort som muligt.

I de store tanke på biogasanlægget bliver pulpen omsat af bakterier i et iltfrit miljø, hvorved der dannes biogas. Gassen bliver herefter rensat og kan afsættes i naturgasnettet til brug som el, varme og i transport. Biogas er CO₂-neutralt, idet madaffald er en fornybar ressource. Samtidig erstattes brug af fossile brændstoffer. Restproduktet kommer tilbage på markerne, hvor det bruges i stedet for kunstgødning. På den måde recirkuleres næringsstoffer fra vores fødevarer, bl.a. fosfor, som vi på sigt kan løbe tør for i landbruget.

Kigger vi ned i spanden med restaffald estimeres det, at madaffaldet udgør ca. 40%. Vil vi reducere mængden af affald til forbrænding, hvilket er et krav fra både EU's og regeringens side, så giver det mening at flytte de store mængder af madaffald ud af forbrændingsovnen.

I 2023, når alle Vestforbrændings kommuner indsamler madaffald, forventes den samlede mængde madaffald at løbe op i 30.000 tons årligt. I Gentofte forventer vi at indsamle ca. 3.500 tons madaffald om året, når ordningen er etableret hos alle husstande. Det svarer til mellem 25-30 procent af mængden af restaffald, som i dag indsamles i kommunen.

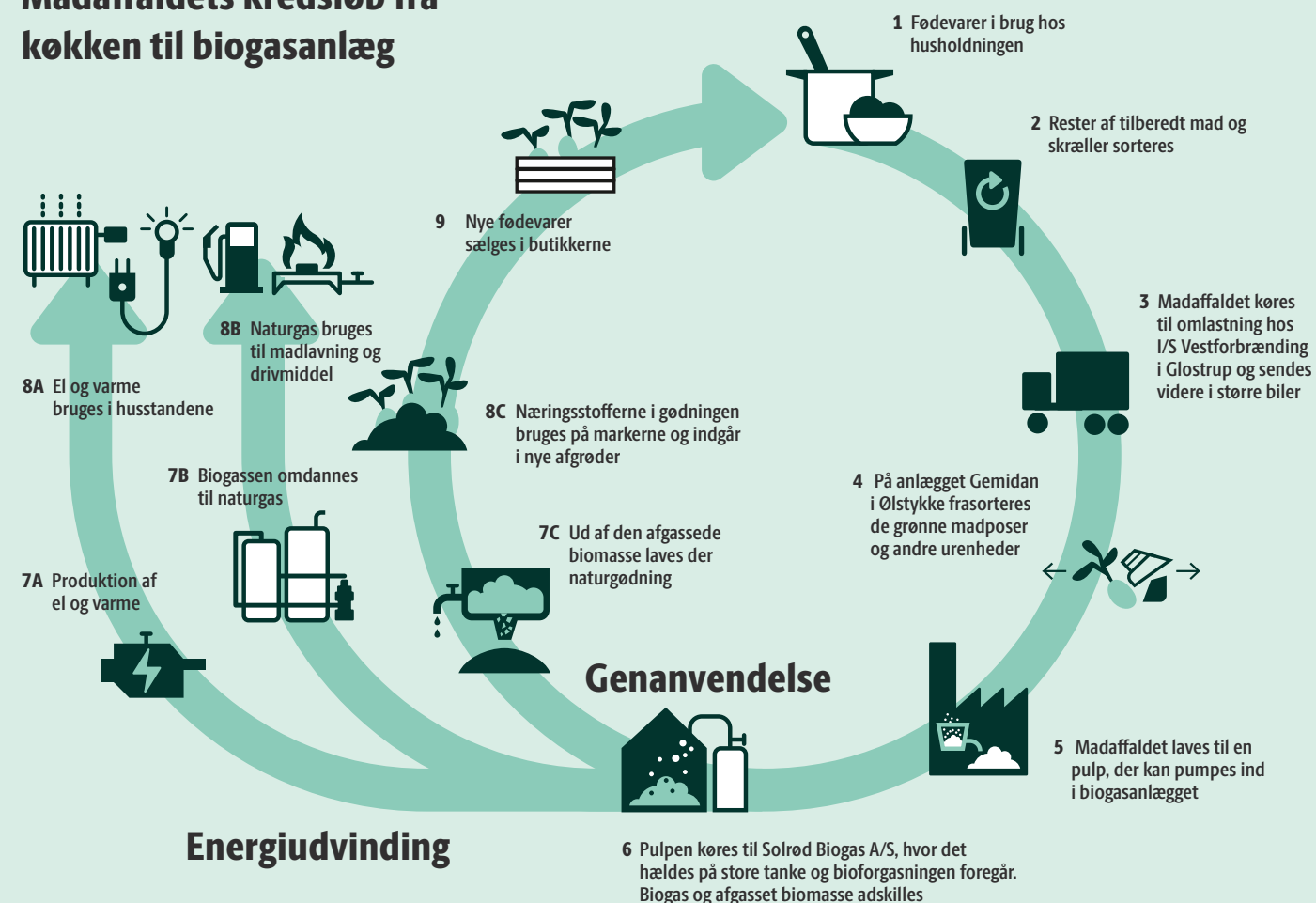

DE GRØNNE POSER ER PLASTPOSER

De grønne madaffaldsposer er lavet af plast. Bionedbrydelige poser var måske et mere oplagt valg, men de nedbrydes ikke på et almindeligt biogasanlæg. Det bedste alternativ er derfor poser af plast.

Poserne er lavet af 100% genanvendt plast. De bliver sorteret fra i en centrifugeringsproces, så de ikke forurener den gødning der ender på markerne. Poserne bliver i dag brændt, men der arbejdes på at finde metoder til at genanvende plasten.

Madaffaldets kredsløb fra køkken til biogasanlæg

Fordele ved at genanvende madaffaldet frem for at brænde det

- Fødevarernes næringsstoffer, fx kvælstof, fosfor og kalium går ikke tabt, men indgår i et kredsløb, når de bruges igen og igen som gødning på markerne.
- Biogas kan lagres og udnyttes, når der er brug for den, i modsætning til energien der genereres ved forbrænding.
- Biogas er en CO₂-neutral energikilde og kan bruges som elektricitet, opvarmning og drivmiddel til især tunge køretøjer. 1 ton madaffald bliver til ca. 90 m³ biogas.
- Miljøstyrelsen har estimeret, at ca. 40 procent af vægten i restaffald består af madaffald. Når madaffaldet genanvendes, nedbringer vi derfor mængden af affaldet til forbrænding med en betydelig andel.

Ulla
Larsen
87 år

”

Man vænner sig hurtigt til at sortere, når indretningen er på plads. Til en start tog jeg ud i IKEA og fandt inspiration

med, næste gang jeg skal ud. Og papsorteringen har fået sin egen plads i et smalt indhak sammen med en bakke.

Hvordan bruger du den grønne spand?

Når jeg skræller grøntsager, sætter jeg den grønne spand i vasken. Så kan jeg skylle grøntsagerne og putte skrællerne i spanden med det samme, så jeg sparer en arbejds-gang. Det er også derfor, at den grønne spand står i en gul balje i skabet, så hylden ikke bliver våd, når jeg sætter spanden tilbage.

Hvor meget madaffald har du?

Madaffald er den spand, som jeg tømmer oftest. Jeg har sat to poser i den grønne spand, men det behøver jeg egentlig ikke, for der er aldrig gået hul på posen – og jeg smider selvfølgelig kun den ene pose ud. Det er især skræller fra grønt, som æbler, gulerødder, løg, selleri og blomkål, der hurtigt fylder spanden. Jeg har også lidt madrester, bevarer – men jeg er jo vokset op under krigen.

Hvad gør du, hvis du er i tvivl?

Hvis jeg er i tvivl om, hvordan en enkelt ting skal sorteres, slår jeg op i sorteringsvejledningen, som fulgte med den grønne spand. Klistermærkerne har jeg også taget i brug. De er gode, hvis man har gæster. Klistermærkerne gør, at man lige stopper op og tænker sig om en ekstra gang. Jeg ved jo, hvor de forskellige ting hører til, men det gør mine gæster ikke nødvendigvis.

Havde du nogle fordomme om den grønne spand inden du startede?

Næ, tværtimod – alle må vel være interesseret i at få genbrugt så meget som muligt. Jeg sorterer af miljøhensyn.

Har du et godt tip til andre borgere, når de skal i gang med at sortere madaffald?

Mit bedste råd må være, at man bare skal gå i gang og være lidt opfindsom og kreativ.

Ulla har taget skabet under køkkenvasken i brug. Her har jeg to spande på en skinne, der kan hives frem. Den forreste spand bruger jeg til plast, fordi jeg har så utrolig meget af det, og den bagerste til restaffald.

Sorteringssystem i pulterkammeret

I en anden af Gentofte Kommunes mange lejligheder har Michael Bjørnholt og hans kone Annemarie været opfindsomme med affaldssorteringen – for i køkkenet sorterer de kun madaffald og restaffald.

Til resten af affaldet har vi fundet på en pladsbesparende løsning i pulterkammeret.

Her sorterer vi pap, metal, batterier, plastik og papir i forskellige poser, som hænger under hinanden mellem to skabe. På posen til metal har vi sat en lille klemme, så det ikke lugter. Plastik putter vi i en stofpose, og hvis stofposen er blevet beskidt, vasker vi den, og så kan den bruges igen.

Hvordan bruger I den grønne spand?

Den grønne spand har vi stående i skabet under køkkenvasken. Når vi skal lave mad, bliver spanden sat frem på køkkenbordet tæt på skærebrettet, så det er hurtigt at komme af med skræller fra løg og andet. Spanden er nem at bruge og let at gøre ren, hvis der går hul på posen. Men det sker nu sjældent – måske lige, hvis der har været stilke fra visne blomster i. Jeg synes, den grønne pose er ganske funktionel, og når posen er fyldt op til den angivne streg, er der stadig masser af plads til at slå en knude.

Hvor ofte går I ud med affaldet?

Vi tømmer som oftest den grønne pose hver anden dag. Vi har gjort det til en naturlig del af hverdagen at tage den grønne pose eller andet affald med, når vi alligevel skal ud

Michael
Bjørnholt
65 år

”

Find et fast og godt sted at sætte den grønne spand, det skal være let at komme madaffaldet i. Gør det også til en vane at tage posen med ud, når den er fyldt.

Vis mig din affaldssortering

Vi har spurgt to borgere, hvordan de har indrettet deres køkken til sortering af affald og særligt madaffald. Ulla og Michael har sorteret madaffald siden foråret 2019 sammen med 530 andre forsøgslejligheder.

Både Ulla og Michael er kommet godt fra start med at bruge de små grønne køkkenspande og grønne madaffaldsposer.

87-årige Ulla har fundet et praktisk system til sortering i hendes lille, klassiske og charmerende køkken.

Jeg sorterer papir og metal i to kraftige papsposer. Den grønne spand har jeg fundet plads til sammen med opvasketabletter, poser og rengøringsmidler. Har jeg glas, stiller jeg det på køkkenbordet, og tager det

Gode råd til etablering af affaldssortering

Undersøg, hvor affaldet typisk opstår.

Fx skal din madaffaldsspand måske stå på køkkenbordet, så den er inden for rækkevidde, når du skræller grøntsager. Emballage, som metal, glas og plast, er også nemmest at sortere i køkkenet, når det opstår under madlavningen. Andre typer af affald fx pap og papir giver måske mere mening at sortere et andet sted i huset, fx ved en kontorplads.

Har du ikke plads til sorteringspande i køkkenskabene, så tænk kreativt.

Fx kan der på køkkendøren etableres et system med poser eller sorteringen kan gemmes væk i en bænk eller et andet møbel. Dekorative kurve eller rustikke trækasser er også en mulighed. For nogen giver det mening at blande flere typer af affald, fx plast, metal og glas, og sortere dem ved beholderne i gården.

Eksperimentér til du finder den rigtige løsning.

Undersøgelser viser at husstande, der venter med at gå i gang med sorteringen, ofte slet ikke kommer i gang. Spring derfor ud i at afprøve den løsning, der først falder dig ind. Du kan altid ændre på din sortering med småjusteringer, hvis den ikke fungerer, eller etablere en ny, når du finder det helt rigtig sorteringssystem.

Det er ok at gå i stå. Bebrejld ikke dig selv, hvis du går i stå med din sortering eller en gang imellem glemmer det. Det kan tage tid at tillægge sig nye vaner, og det vigtigste er, at du løbende bliver bedre til at sortere.

Få hele husstanden med. Det giver en bedre sortering, hvis hele familien tager del. Sæt eventuelt klistermærker, som du har modtaget, på sorteringsbeholderne. Fotografierne gør det nemt at afkode og huske, hvor affaldet skal hen for både små og store. Har du børn, så tag en snak om jeres affaldssortering. Er der affald de er i tvivl om, kan det lægges på køkkenbordet. Så kan I sortere det sammen, når I har tid.

Papir og papaffald opstår ofte andre steder end i køkkenet. Derfor er det nærliggende at finde plads til sorteringen i fx stuen eller ved skrivebordet.

Pedalspande er en pæn løsning, og det er nemt at åbne låget med foden, når man står og skal af med affald.

Indretning med sortering

– det må gerne være lidt lækkert

En affaldssortering, der fungerer, skal være praktisk at gå til i hverdagen, men også harmonere med vores boligindretning. Den skal måske ligefrem være flot, så vi får lyst til at sortere.

Mange af os bruger tid på at indrette vores bolig. Med nye typer affald, der skal sorteres, er turen nu også kommet til, hvordan vi indretter os med affaldssortering. Men hvordan kombinerer vi noget så usexet som affaldssortering med æstetisk boligindretning? Det findes der uden tvivl mange individuelle svar på. Vi har udvalgt en række bud på indretning, der både er praktiske, pæne og inspirerende, når små og store hjem skal indrettes med sortering.

#gentoftetageransvar

Del billeder af din affaldssortering og få inspiration fra andre på vores Instagram

Sortering i poser i entreen kan være en god løsning, når der ikke er plads i køkkenet og andre steder. Desuden er poserne lige til at tage med, når man skal ud ad døren.

Åbne fletkurve tilfører hjemmet et organisk udtryk og kan fås i alverdens størrelser, der matcher mængden af de forskellige typer af affald.

Hvor rent skal affaldet være?

Er du typen, der gør dit affald pinligt rent, så må du gerne sjuske noget mere. Det går nemlig ikke ud over genanvendelsen, når der sidder en smule madrester tilbage på glas, plastikbøtter og metaldåser. Rengøring af affaldet er derimod forbundet med et unødvendigt ressourceforbrug. Du skal derfor, så vidt muligt, undgå at bruge vand og sæbe.

Har du særligt snavset affald?
Så sæt det i blød og rengør det i det vand du bruger i forbindelse med hånd- og opvask.

Sådan rengør du dit affald

Glas og beholdere skal tømmes for væske og skrubes fri for de værste madrester. Mærkater må gerne blive siddende på. Tag låget af og sortér det for sig – hvis du kan.

Skrab syltetøjs-glasset fri for de værste madrester.

Makrelåsen kan gen-anvendes, selvom der sidder lidt rester tilbage.

Tøm ketchupdunken og olivenolieflasken så godt du kan.

Tøm Plastikbøtter og tag også gerne låget af.

Dryp kødbakken af.

Sortering af madaffald en guide til alt det praktiske

**JA
TAK**

- Alt madaffald uden emballage (både tilberedt og rå)
- Brød og kage
- Frugt og grøntsager
- Kød, pålæg, ben og knogler
- Ris-, kartoffel-, grød- og pastarester
- Ost og mælkeprodukter
- Æggeskaller
- Skaldyr og fisk
- Kaffegrums, -filtre og teposer
- Afskårne blomster
- Fedt og sovs

**NEJ
TAK**

- Bleer, hygiejnebind, vatpinde og engangsklude → Restaffald
- Pizzabakker → Restaffald
- Servietter og køkkenruller → Restaffald
- Haveaffald → Haveaffald
- Kattegrus → Restaffald
- Strøelse til husdyr → Restaffald
- Bionedbrydelig plast → Restaffald
- Potteplanter og jord → Haveaffald
- Aske og cigaretskod → Restaffald

Spring ud i den nye sortering – jo før desto bedre. Alle kan komme i tvivl om sorteringen, men så er der hjælp at hente i Affalds-ABC'en.

gentofte.dk/affaldsabc

PLASTEMBALLAGE MED METALFILM

Poser fra chips, kaffe og frostvarer med en metalcoating skal til restaffald. Materialerne er svejset sammen og kan hverken genanvendes som metal eller plast.

Den lille køkkenspand

Den lille grønne affaldsspand er tænkt som en praktisk hjælp i køkkenet, når du fx skræller kartofler. Spanden kan placeres under vasken, på dit køkkenbord, eller monteres på indersiden af en skabslåge, hvor den er nem at komme til.

Den er lavet af genanvendt plast. Har du ikke brug for spanden, kan du aflevere den

på genbrugsstationen eller til den affaldsansvarlige i din ejendom, som kan gemme den som reserve.

De grønne poser – husk knude

I den grønne spand ligger de grønne affaldsposer, som madaffaldet skal sorteres i. Poserne må ikke bruges til restaffald eller andet affald. Du skal slå knude på posen og undgå at fylde den helt op. På den måde

forhindrer du, at affaldet flyder ud i beholderen, og du undgår lugtgener, fluer og lign.

Når du løber tør for poser, kan du hente flere i en kasse, der er placeret centralt i fx gården. Spørg den ansvarlige for affald i din ejendom, hvis du ikke kan finde dem.

Spørgsmål til en affaldsekspert

Nikolaj Hänselt er Affald og Genbrugs travle affaldskonsulent. Han hjælper byens etageejendomme med at etablere nye sorteringsordninger og besøger på sin elcykel omkring 200 ejendomme om året. Vi har stillet ham et par spørgsmål, der kan gøre os klogere på affaldet fra byens lejligheder:

Når du tager et kig ned i containerne, hvilke sorteringsfejl støder du så oftest på?

Fra sidelinjen er det mit klare indtryk, at de fleste går til sorteringen med både interesse og velvilje. Der er dog nogle klassiske sorteringsfejl. I papbeholderen dukker der fx hyppigt pizzabakker op, som i stedet skal til restaffald. I beholderen til plast er emballage fra skrappe rengøringsmidler, fx produkter til afkalkning, en genganger. Selvom emballagen er tom, skal den i miljøskabet eller den røde boks til farligt affald. Beholderen til glas har det med at tiltrække skår af bl.a. porcelæn. Det vil vi rigtig gerne undgå, da det ødelægger omsmeltingen af glasset. Aflever derfor potteskår mm på genbrugsstationen eller kom dem i den røde boks. Flamingo dukker op i både beholderen til pap og plast – men skal altså til restaffald.

Hvilke spørgsmål bliver du oftest stillet om affaldssortering?

Jeg får rigtig mange spørgsmål om, hvor rent plasten skal være, før det må lægges i beholderen. Det korte svar er, at den blot skal være drypfri og skrabet fri for madrester. Når plasten når frem til behandlingsanlægget, bliver den hakket op og vasket dér. Derfor vil det være spild af drikkevand, hvis man vasker affaldet derhjemme. Har du emballage, der er særligt uhygiejnisk, kan du lade det stå i blød i det vand, du bruger i forbindelse med hånd- eller opvask. Et andet emne, som beboerne altid gerne vil drøfte med mig, er indretning til sortering, men der er desværre ikke én forkromet løsning, der passer alle.

Hvad skal man gøre, hvis man gerne vil sortere mere i ejendommen, man bor i?

Så skal man bare tage fat i os her i Affald og Genbrug. Vi har over en årrække løbende etableret beholdere til papir, pap, glas, metal, plast og farligt affald. Så har I ikke adgang til en eller flere af disse affaldstyper, så er det vigtigt, at vi kommer i dialog om, hvordan vi hurtigst muligt får det indført hos jer.

Affald og Genbrug
renovation@gentofte.dk
3998 8100

Pizzabakker skal til restaffald.
Porcelæn må ikke komme i glascontaineren.

Plastemballagen skal blot være drypfri og skrabet fri for madrester.

**Gentofte
Kommune**

Vores affald September 2021, 2. oplag.
Tryk: Bording Danmark
Redaktør: Marie-Louise Rosengaard
Redaktion: Affald & Genbrug og Kommunikation

Affald og Genbrug
Bernstorffsvej 159, 1. sal, 2990 Charlottenlund
renovation@gentofte.dk
3998 8100